

2013

דו"ח פעילות

פרוייקט מדידות קרינה
בתדר רשת החשמל בגני ילדים
שבערי האיגוד

דו"ח פעילות לשנת 2013

חיפה, נשר, קריית אתא, קריית ביאליק, קריית ים, קריית מוצקין,
מועצה אזורית זבולון, מועצה מקומית קריית טבעון, מועצה מקומית רכסים

www.envihaifa.org.il

רח' יעקב מושלי 7, ת"ד 25028, מיקוד 31250, מפרץ חיפה

טל: 04-8428201, פקס: 04-8428197

דואר אלקטרוני: mail@envihaifa.org.il

איגוד ערים אזור מפרץ חיפה - הגנת הסביבה

מועצת המנהלים

עו"ד יונה יהב, יו"ר המועצה, עיריית חיפה
אורי בלום, מ"מ יו"ר המועצה, עיריית חיפה
שלמה הולנדר, ס' יו"ר המועצה, עיריית קריית ים
נתן עמרן, עיריית חיפה
עו"ד אוסמה ואקים, עיריית חיפה
רועי לוי, עיריית נשר
גבי שנער, יו"ר ועדת המכרזים, מועצה אזורית זבולון
רועי בן שלוש, עיריית קרית אתא
יוסי מרקוביץ, עיריית קרית מוצקין
ליאור טרגן, עיריית קריית ביאליק
גיל אשבל, מועצה מקומית קריית טבעון
שמעון ראש, מועצה מקומית רכסים

בעלי תפקידים (בשנת 2013)

ד"ר עופר דרסלר, מנכ"ל האיגוד
בלה בן-דוד, מרכזת משאבי אוויר וסמנכ"ל האיגוד
לריסה בוכבינדר, מרכזת חומ"ס
ד"ר אלה ברלין, מרכזת מערך ניטור איכות אוויר וזיהום אוויר מכלי רכב
בוריס גולדמן, יועץ תחנות ניטור
אילן זילברמן, מרכז תעשיות
ד"ר מונה נופי נעמה, מרכזת קרינה אלקטרומגנטית
דן גוטליב, רכז חינוך וקיימות
לורטה פטרוב, מרכזת חומ"ס
ד"ר אוה צידוני, מרכזת מניעת רעש
פרידה פישלר, מהנדסת איכות אוויר
ורד דרור, מתכנתת סביבתית

צוות אדמיניסטרטיבי (בשנת 2013)

הניה עצמון, עוזרת מינהל ומזכירת המועצה
מירב הדר, ממונה על חוק חופש המידע, ומזכירת מנכ"ל

הנהלת חשבונות

רו"ח חגי שאול, גזבר האיגוד
חיים מזור, מנהל חשבונות

יועץ משפטי (בשנת 2013)

עו"ד אבי גולדהמר
עו"ד אדם פיש

מתנדבים

אפרים זלמון

תוכן העניינים

א'	דבר יו"ר האיגוד, עו"ד יונה יהב
ג'	דבר מנכ"ל האיגוד, ד"ר עופר דרסלר
1	סיכום מנהלים
14	מצב איכות האוויר באזור חיפה בשנת 2013
91	פיקוח על ביצוע ההוראות למניעת מפגעי זיהום אוויר (צווים אישיים)
161	מפעלים בעלי תנאי רישיון עסק בהסדרת IPPC
173	זיהום אוויר מכלי רכב
179	תעשיות ורישוי עסקים
194	חומרים מסוכנים
216	תכנון סביבתי
221	מניעת רעש
228	קרינה בלתי מייננת
265	פניות הציבור
271	חינוך סביבתי וקיימות

דבר יו"ר האיגוד

שלום רב,

תפקידו של איגוד הערים להגנת הסביבה הוא החשוב ביותר וגם הקשה ביותר. איגוד ערים להגנת הסביבה עוסק בשמירה על הנושאים המשפיעים ביותר על איכות חיינו והחשובים ביותר לבריאותינו.

הגורם מספר אחד בזיהום אוויר הם כלי הרכב הנעים בכבישים ובדרכים. כלי רכב שהיו אמורים לתרום משמעותית לנוחיותינו ולשפר את איכות חיינו הפכו לגורם הראשוני, הפוגע בבריאותינו. החלום ושיברו, חזון "המכונית לכל פועל" הפיק תוצר עצוב וכואב של עלייה במספר חולי הסרטן-השבר.

השנה יצא לדרך פרוייקט ביצוע סקר אפידימיולוגי רב שנתי באזור חיפה בעזרת קבוצת אנשי אקדמיה מהשורה הראשונה בתחום הרפואה, הבריאות והאפידימיולוגיה מאוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בן-גוריון ואוניברסיטת הארוורד. תוצאות הסקר יעמיקו את יכולת האיגוד בהמשך הטיפול בנושאים הסביבתיים.

בשטח בו פועל האיגוד קיים מערך ניטור מהצפופים בעולם והמשוכללים בארץ. במערך זה נמדדים באופן רציף ריכוזי המזהמים השונים באוויר תוך השוואתם לתקן איכות האוויר הישראלי. (Air Quality Standard). מערך הניטור פועל בזמן אמת באמצעות מערכת תקשורת דרך האינטרנט.

המערכת כוללת תחנות אוטומטיות קבועות פזורות בתחום האיגוד, תחנת ניטור קבועה ותחנת ניטור ניידת. בתחנות הניטור פועלים: מכשירי ניטור של מזהמי האוויר (O_3 , CO , NOx , SO_2), PM_{10} , $PM_{2.5}$, BTX), מכשירים למדידת פרמטרים מטאורולוגיים, מחשב האוסף את הנתונים מכל תחנה- מאגר נתונים (Data Logger).

בשנת 2013 נמשכת מגמת הירידה בפליטות המזהמים לאוויר, במיוחד לאחר שחודשה אספקת הגז הטבעי למתחם בז"ן ולאתר תחנת הכח חיפה (חח"י). כתוצאה מכך נמשכת גם המגמה החיובית בשיפור איכות האוויר באזור חיפה.

לא זו בלבד, האכיפה הנמרצת של צווים אישיים כנגד מנהלי ובעלי מפעלים מזהמים יחד עם הקפדה יתרה על חריגות גם הם נושאים פרי, והמפעלים אכן נוקטים מדיניות של שימוש בטכנולוגיות הטובות ביותר בנמצא כדי לא "להיתפס" מזהמים. גם השימוש בגז טבעי ומעבר המפעלים לשימוש בו כחומר מניע יתרום משמעותית לטיוב איכות האוויר.

השנה השלמנו את מעבר מערך הכוננים של האיגוד בנושא טיפול בחומרים מסוכנים תוך שיתוף פעולה עם כיבוי אש. זאת לאחר שעל פי החלטת ממשלה, נושא הטיפול בחומרים המסוכנים הועבר מהמשרד להגנת הסביבה לטיפול ע"י כיבוי אש.

איגוד ערים להגנת הסביבה נושא באחריות כבדה מאוד, והאיגוד משמש הן הצופה המתריע על הסכנה הנשקפת, והן גוף האוכף את הצווים, התקנות והחוקים- ואין זה מובן מאליו. הנהלת האיגוד ועובדיו נושאים בו בכבוד מקצועי ובאחריות רבה ל"לקוחות" שהם אנו, תושבי המטרופולין, ואנו מודים ומבקשים כי תמשיכו בעבודתכם במסירות ובאחריות כפי שעשיתם עד עתה.

בברכה,

יונה

דבר מנכ"ל האיגוד

איכות האוויר והפיקוח על חומרים מסוכנים באזור מפרץ חיפה המשיכו להוות את מוקד הפעילות של האיגוד הן מבחינת משאבים כספיים והן מבחינת כח אדם. במהלך 2013 קלטנו והפעלנו את הציוד, שנרכש במהלך 2012, שנועד לטפל במזהמים נוספים להם אין מענה בתחנות הניטור של האיגוד. הניידת החדשה על ציודה פעלה באזור בתי הזיקוק וחוות המיכלים תש"ן בקריית חיים, והמצלמה התרמית שימשה לבדיקת דליפות מזהמים בתחנות דלק.

באיכות האוויר באזור מפרץ חיפה חל שיפור נוסף עם המעבר לשימוש בגז טבעי, וכן בעקבות השלמת פרויקטים לטיפול באגני הבוצה של המתחם הפטרוכימי.

בנושא חומרים מסוכנים הושלם המהלך להסבת מתקנים המשתמשים בכלור לשימוש בהיפרכלוריד, כפי שהומלץ בוועדת שפיר, שהוקמה לאחר מלחמת לבנון השנייה. המתקן האחרון נחנך במהלך 2013 במכון טיהור שפכים חיפה.

האיגוד המשיך בהכנותיו להחלפת הציוד בתחנות הניטור, ותיאומים נעשו עם המשרד להגנת הסביבה לאור הקמת מערך ניטור ארצי והצטרפות איגוד מפרץ חיפה למערך זה. הצטרפות למערך הניטור הארצי מחייב לעבוד על פי הוראות האיחוד האירופאי, דבר שחייב בדיקות ותיאומים נוספים לפני החלפת הציוד.

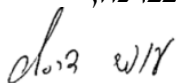
עקב העלייה בחלקה של התחבורה בזיהום האוויר בערים הגדולות בכל העולם, ועקב דרישת המשרד להגנת הסביבה הכין האיגוד בעזרת חברת יועצים תכנית להפחתת זיהום אוויר מתחבורה באזור מפרץ חיפה. את הכנת התכנית ליוותה ועדת היגוי, שכללה את נציגי משרד התחבורה, המשרד להגנת הסביבה, מהנדסי העיר של הרשויות באיגוד ונציגי ציבור. התכנית הושלמה ונשלחה לשר להגנת הסביבה לאישור.

בנושא של קרינה בלתי מיננת הושלמו בדיקות קרינה מרשת החשמל בכ-600 גני ילדים ברחבי האיגוד. התקיימו פגישות עם האחראים לנושא זה ברשויות המקומיות לדיווח על הליקויים שנמצאו ולהכנת תכנית לתיקון הליקויים.

עקב החלטת הממשלה בעקבות השריפה ביערות הכרמל הועבר מערך כוננות חומ"ס מהמשרד להגנת הסביבה למערך כיבויי אש. האיגוד, ששימש כגיבוי למשרד להגנת הסביבה בנושא אירועי חומ"ס, ערך ישיבות תיאום עם כיבוי אש מחוז חיפה לתיאום הפעילות באירועי חומ"ס, ואף נערכו מספר תרגילים משותפים. בנוסף השתתף האיגוד במספר אירועים, שהחמור בהם הייתה השריפה במפעל גדיב.

האיגוד בשיתוף עם משרד הבריאות והמשרד להגנת הסביבה השלים את הכנת המכרז לביצוע סקר אפדימיולוגי, הגדול מסוגו בישראל, שיתבצע במהלך חמש השנים הקרובות על ידי קבוצת חוקרים שתבחר במכרז. תחילת העבודה צפויה במהלך שנת 2014. הסקר נועד לספק לאיגוד ולמשרדי הממשלה כלי נוסף לשיפור איכות האוויר באזור.

בברכה,

ד"ר עופר דרסלר
מנכ"ל האיגוד

סיכום מנהלים

מצב איכות האוויר

א. גופרית דו-חמצנית SO₂

בשנת 2013 חלה ירידה נוספת בריכוזי המזהם באזור האיגוד בעקבות חידוש אספקת גז טבעי למתחם בז"ן ולאתר תחנת הכח חיפה. לא נרשמו חריגות מערכי הסביבה לממוצע השעתי ל- SO₂, 350 מק"ג/מ"ק, בכל תחנות הניטור, וגם לא מערכי הסביבה היממתי (125 מק"ג/מ"ק) והשנתי (60 מק"ג/מ"ק) בכל תחנות המדידה באיגוד. בשנה זו חלה ירידה נוספת בערך הממוצע השנתי האזורי בשטח האיגוד, (0.91 מק"ג/מ"ק) בשיעור של 36% לעומת הממוצע האזורי ב-2012, 1.43 מק"ג/מ"ק.

ב-2013 חלה ירידה בפליטת SO₂ מאתר תחנת הכח חיפה ב-79% לעומת הפליטה ב-2012 עקב הגידול של פי 40 בצריכת גז טבעי ביחידות המחוז"מים והירידה בצריכת סולר של 60%. בשנה זו הופעלו 2 יחידות הייצור הקיטוריות בתחנת הכח חיפה ג' בגז טבעי בלבד כחודש ימים בקייץ ולא נצרך מזוט.

ב-2013, חלה ירידה של כ- 50% בפליטות ה-SO₂ מבית הזיקוק, לעומת שנת 2012, עקב המעבר לשריפת גז טבעי וגז תהליך והפסקת השימוש במזוט החל מתחילת חודש אפריל.

ב. תחמוצות חנקן-NOx ודו-תחמוצת החנקן-NO₂

בשנת 2013, לא נרשמו חריגות מערכי הסביבה לתחמוצות חנקן-NOx לממוצע החצי-שעתי. באשר למגמות איכות האוויר, ברוב האזורים נמשכה מגמת הירידה בריכוזים השנתיים. גם לגבי דו-תחמוצת החנקן, NO₂ לא נרשמו ערכים שעתיים מעל ערך הסביבה השעתי: 200 מק"ג/מ"ק וגם לא מהערך הסביבה השנתי העתידי ל-2015 (40 מק"ג/מ"ק).

ג. אוזון O₃

בשנה זו לא נרשמו חריגות מערך הסביבה לממוצע החצי-שעתי של אוזון (230 מק"ג/מ"ק) בכל שטח האיגוד וגם לא מערך הסביבה ה-8-שעתי (160 מק"ג/מ"ק). בנוסף, לא נרשמו חריגות מערך הסביבה ה-8-שעתי העתידי 140 מק"ג/מ"ק: נרשמו 7 ערכים 8-שעתיים מעל 140 מק"ג/מ"ק בסה"כ, בתחנות: נשר (1), קריית אתא (1) ואיגוד-צ'ק פוסט (5). היות ותקן זה מאפשר עד 10 חריגות בכל תחנת ניטור, לא נרשמה חריגה באוזון מתקן עתידי זה. בהשוואה לערכי המטרה של הקהילה האירופאית, 120 מק"ג/מ"ק בממוצע 8-שעתי רץ, נרשמו ריכוזי אוזון שחרגו מערך המטרה על פי הדירקטיבה האירופאית, ב-3 התחנות: קריית טבעון, שפרינצק ואיגוד (צ'ק פוסט), למרות כי בתחנות: נווה שאנן, טבעון וקריית אתא, חל שיפור בריכוזים לעומת שנת 2012.

בנוגע למגמת הריכוזים השנתיים בממוצע איזורי של אוזון, שנרשמה במהלך השנים 1995-2013 בשטח האיגוד (לא קיים ערך סביבה שנתי למזהם), עדיין נשמרת מגמת העלייה של ריכוז האוזון האזורי בממוצע שנתי. ב-2013 חלה שוב עליה של כ-3% בממוצע השנתי האזורי לעומת שנת 2012.

ד. חומר חלקיקי נשים PM10

ב-2013 נרשמו 11 יממות חריגות מערך הסביבה היממתי הנוכחי (150 מק"ג/מ"ק) ל-PM10 בהן התקיימו תנאי שרב עם הסעת אבק מדברי לאזור, לעומת 9 ימים ב-2012. עם זאת, לא נרשמה חריגה מהתקן השנתי (60 מק"ג/מ"ק).

בנוסף יצויין כי לא נרשמו חריגות ב-PM10 מערכי הסביבה העתידיים לשנת 2015 (130 מק"ג/מ"ק בממוצע יממתי כאחוזון 95%, לאחר הורדת 18 ימי שרב לשנה ו-50 מק"ג/מ"ק בממוצע שנתי לאחר הורדת 18 ימי שרב לשנה), מבחינת הערכים הממוצעים השנתיים בכל תחנות המדידה, התברר כי ערך הממוצע האיזורי השנתי ב-2013 היה 46 מק"ג/מ"ק, כלומר, ב-2013 חלה הרעה של כ-14% לעומת 2012 (40.2 מק"ג/מ"ק). (ממוצע אזורי = ממוצע של הריכוזים השנתיים בכל תחנות הניטור בהן נמדד) הסיבה לכך, גידול במס' ימי שרב עם הסעת אבק מדברי בשנת 2013 (11 ימים) לעומת 2012 (9 ימים) ועלייה בעוצמת הריכוזים לעומת 2012.

ה. חומר חלקיקי נשים עדין PM2.5 :

בנוגע לריכוזי PM2.5, היות וב-2013 לא חלו עדיין ערכי סביבה מחייבים למזהם זה, הושוו נתוני הניטור לתקנות אוויר נקי המעודכנות "תקנות אוויר נקי (ערכי איכות אוויר) (הוראות שעה) (תיקון), התשע"ג-2013" שיחולו החל מ-2015.1.1 : ערך סביבה יממתי 37.5 מק"ג/מ"ק לאחר הורדת 18 חריגות לשנה (אחוזון 95%), וערך שנתי 25 מק"ג/מ"ק (ממוצע כל המדידות, כולל ימי השרב), בדומה לדירקטיבה אירופאית לאיכות אוויר משנת 2008. מתוך 7 תחנות ניטור בהן נמדד, ריכוזי PM2.5 חרגו מערך הסביבה היממתי ל-2015 ב-4 תחנות הניטור: קריית בנימין, קריית ביאליק, קריית טבעון וקריית אתא. בשלושת התחנות: אחוזה, נווה שאנן ונשר, לא נרשמה חריגה מערך הסביבה היממתי הנ"ל. בהשוואה לערך הסביבה השנתי העתידי, לא נרשמה חריגה באף תחנת ניטור.

ו. אנליזת ההרכב הכימי של החומר החלקיקי המרחף הנשים בתחום האיגוד ב - 2013

בשנת 2013 נערכו אנליזות כימיות לגבי מתכות ואניונים, של סדרת דיגומים יממתיים של 2 הפרקציות של אבק מרחף נשים: PM10 ו-PM2.5 שנלקחו במקביל בשלוש תחנות הניטור: נווה שאנן, איגוד וטבעון, באותם תאריכים. הדיגומים היממתיים (24 שעות) נערכו בין החודשים אפריל עד דצמבר 2013, במהלך 18 יממות. האנליזות נערכו לגבי הפרמטרים:

אניונים: סולפאטים (SO₄=); ניטראטים (NO₃-); כלורידים (Cl-)

מתכות: קדמיום (Cd); ונאדיום (V); ארסן (As); עופרת (Pb); ניקל (Ni).

לא נרשמו ריכוזים חריגים מערכי הסביבה. לגבי המתכת ארסן, נרשם ערך אחד מעל ערך היעד היממתי בתחנת הניטור "איגוד" (בניין האיגוד, צ'ק פוסט) : 2.2 ננ"ג/מ"ק, לעומת ערך היעד, 2.0 ננ"ג/מ"ק.

לגבי שאר המרכיבים שנבדקו לא נרשמו חריגות מערכי היעד היממתיים.

ז. מדידות בנזן - BENZENE

בנזן נמדד ב-2013 ב-3 תחנות ניטור: "איגוד" (צ'ק פוסט), אחוזה-תחבורה, וקריית בנימין באמצעות מדי BTEX (Benzene-Toluene-Ethyl Benzene, Xylene) רציפים. ריכוזי הבנזן שנמדדו בתחנות הניטור הנ"ל, עמדו בערך הסביבה השנתי וערך היעד השנתי (5 מק"ג/מ"ק ו-1.2 מק"ג/מ"ק, בהתאמה). לגבי ערך היעד היממתי (3.9 מק"ג/מ"ק), לא נרשמו ערכים מעל ערך יעד זה בתחנות הניטור הנ"ל.

ח. תרומת מקורות הפליטה לסה"כ פליטות המזהמים:

בהתאם לכמויות הפליטה של המזהמים ממקורת הפליטה באיזור האיגוד: מפעלי מתחם בון (בית זיקוק, גדיב, כאו"ל, חיפה כימיקלים) תרמו 77% מסה"כ פליטות ה-SO₂, 26% מפליטות ה-NOX, 42% מפליטות החלקיקים וכ-32% מפליטות ה-VOC. התחבורה תרמה: 61% מכלל פליטות תחמוצות החנקן, 59% מכלל פליטות החומרים האורגניים הנדיפים, ו-25% מכלל פליטות החלקיקים.

ט. מגמות ירידה בפליטות המזהמים ושיפור במצב איכות האוויר באזור האיגוד

1. בשנת 2013 נשמרת מגמת הירידה בפליטות SO₂ מכלל המקורות (משנת 2000 עד 2013), של כ-92%.
- לאחר חידוש אספקת הגז הטבעי באפריל 2013, חלה ירידה בשימוש בדלקי גיבוי: מזוט דל דל גפרית במתחם בון וסולר בתחנת הכח חיפה.
- כתוצאה מכך חלה ירידה של כ-53% בסה"כ פליטות ה-SO₂ מכל המקורות ב-2013, לעומת 2012.
2. ממשיכה מגמת ירידה בפליטות ה-NOx מכלל המקורות באיגוד בין 2000 ל-2013, בשיעור של כ-80%.
3. עקב חידוש השימוש בגז טבעי מתחם בון ותחנת הכח חיפה, נרשמה ירידה בסה"כ פליטות ה-NOx בכ-21% לעומת 2012.
4. לגבי פליטות החלקיקים מכלל המקורות האנתרופוגניים ("מעשה ידי אדם") בשטח האיגוד קיימת מגמת הירידה של כ-90% בין השנים 2000-2013, שהושגה בעקב עקב הורדת תכולת הגפרית במזוט, הגברת שריפת גזי תהליך וגפי"מ ע"י מפעלי מתחם בון, התקנת מתקני השבת גזים מקוי הלפידים, התקנת מסנן מיקרוני מתכתי במתקן הפצחן

הקטליטי, ועוד. כמו כן, חידוש אספקת גז טבעי ב-2013, תרם לירידה נוספת ב-2013 של 20% לעומת 2012, במהלכה אספקת הגז צומצמה.

5. בנוגע לפליטות ה-VOC ממקורות בלתי מוקדים, חלה מגמת ירידה בשנים האחרונות עקב אכיפה מוגברת (של המשרד להגה"ס בשיתוף האיגוד) לגבי יישום שיטות BAT הנדרשות בצווים האישיים ותנאים לרשיונות עסק כלפי המפעלים בהם יש שימוש בממיסים ומפעלים בהם קיים אחסון, עיבוד ושינוע דלקים.

מגמות איכות האוויר: נרשמת מגמת ירידה בריכוזים (שיפור באיכות האוויר) לגבי המזהמים SO_2 ו- NOx , התואמת את מגמות הירידה בפליטות שני המזהמים. יחד עם זאת, למרות מגמת הירידה בפליטות החלקיקים מהמקורות האנטרופוגניים, לא קיימת מגמת ירידה מקבילה בריכוזי החלקיקים הרב שנתיים. הסיבה לכך, ריכוזי הרקע הגבוהים, התרומה הניכרת לריכוזי החלקיקים הנובעת מסופות האבק, והסעת חלקיקים מאיזורים מחוץ לתחום האיגוד. בנוגע למזהם אוזון, עדיין נשמרת מגמת עלייה הריכוזים בממוצע שנתי אזורי בשטח איגוד ערים חיפה.

פיקוח על ביצוע ההוראות למניעת מפגעי זיהום אוויר – צווים אישיים

בתי-זיקוק לנפט – בז"ן

בחודש אפריל 2013 עברה תשלובת בז"ן לצריכת גז טבעי במתקניו. על כן, תצרוכת הגז בשנת 2013 עלתה בשיעור של כ-55% ביחס לתצרוכת בשנת 2012 ואילו תצרוכת המזוט ירדה לכשליש מהכמות שנצרכה בשנת 2012. מזוט נצרך ברבעון הראשון של השנה בלבד. כתוצאה, חלה ירידה של 50% בפליטות ה- SO_2 לעומת שנת 2012.

התקנת אמצעים למניעה וטיפול במפגע ריח: בבז"ן נערכים להתקנת 2 מערכות לחימצון תרמי (TO) לטיפול ומניעת ריחות ממתקני הטיפול בשפכים, מתקן אחד הותקן בסוף 2013 ומתקן TO נוסף יותקן במחצית השנייה של 2014.

העברה מקוונת של נתוני ניטור בארובות: בשנת 2013 המשיכה העברת נתונים מקוונת מארובות בז"ן, כמו גם הוספת אנליזרים נוספים בארובת הפצ"ק ומז"ג 3 (NOX) ומארובות תשלובת המיד"ן.

על פי נתוני הניטור הרציף, נרשמו חריגות מועטות בבית הדוודים (5 מקרי חריגה חצי שעתיים ו-3 חריגות מערך יממתי) וזאת בשל מעקף יזום על ה-SCR – אמצעי שניוני לטיפול בתחמוצות חנקן שנבעה ממחסור בקיטור. סיבה נוספת לחריגות הייתה אי יציבות הדוודים בזמן המעבר לשריפת גז טבעי.

במתקני השריפה נרשמו מספר יממות חורגות בארובת מז"ג 3 בתחילת השנה. מדובר במד-נוקס חדש שהותקן ולאחר התקנתו המפעל עסק באופטימיזציה של התפעול על-מנת להסיר את החריגות.

בז"ן ביצעו 2 סבבי בדיקות ארובה, הראשון בחודש אפריל והשני בחודש אוקטובר. שני הסבבים בוצעו כאשר מתקני המפעל שרפו גז בלבד. במהלך 2 הסבבים נרשמו מספר חריגות בתחמוצות

חנקן. לאחר סבב הבדיקות הראשון, בז"ן הוציאו חוות דעת של חברת הבדיקה המציינת כי שיטת הבדיקה בה נעשה שימוש – EPA 7D חסרה את הרגישות האנליטית הנדרשת לריכוזים נמוכים וכי מומלץ לעבור לשיטת הבדיקה EPA-7E. בסבב בדיקות השני לשנת 2013 בז"ן אכן ביצעו בדיקות ארוכה בהתאם לשיטה המוצעת אך שינוי השיטה לא השפיעה על כמות החריגות באופן משמעותי. ראוי לציין כי תוצאות הניטור הרציף בעת הדיגומים היו נמוכות באחוזים משמעותיים (בין 285%-50%) מתוצאות הדיגומים.

כמו-כן, נמדדו מספר מועט של חריגות בתחמוצות גופרית, וזאת למרות המעבר לגז טבעי במתקנים. החריגות נבעו מתכולת מרקפטנים (המכילים גופרית) בגז מייצור עצמי (גז בזן) בנוסף למימן גפרי, אשר מורחק מהגז ע"י שטיפה באמין. המפעל החל באיפיון זרם הגז ולשם הסרת חומרים אלה הוחלט שגז בזן יעבור שטיפה נוספת בסודה קאוסטיק על מנת להסיר את המרקפטנים מזרם גז זה.

בשנת 2013 בוצעו 6 סבבים לציוד מקטגוריה 1 וסבב בדיקה אחד לציוד מקטגוריה 2 וכלל יותר מ-232,000 פריטים. בנוסף רכיבי המיד"ן ומתקן ייצור מימן נבדקו לראשונה השנה וכללו 4 סבבים לקטגוריה 1, 2 סבבים לקטגוריה 2 סבב אחד לקטגוריה 3.

השנה גברו מקרי הדממות ותקלות במתקני המה"ג, דבר שגרם לעלייה בפליטות SO₂ ממתקנים אלה. לפי בדיקת האיגוד, במה"ג 4 חלה עליה משמעותית בפליטות המתקן, של 165% לעומת הפליטה השנתית ב-2012 (פי 2.65).

הסיבה לכך, עלייה משמעותית בסי' פעולות סגירת TGU, הדממה ורענון, הפעלה לאחר הדממה, וכן תקלות בתחנת הכח שגרמו לאי יציבות במתקני המה"ג, בעיקר מה"ג 4, ולפליטות SO₂ חריגות מערך הפליטה הכלל מפעלי 110 ק"ג/שעה.

גדיב

מאפריל 2013, עם חידוש אספקת גז טבעי למתחם בז"ן, החלו בגדיב להשתמש בגז טבעי וגז תהליך במתקניו והופסקה צריכת המזוט. צריכת הגז עלתה בשיעור של כ-25% ביחס לכמות שנצרכה בשנת 2012, ואילו נצרכה כמות מזוט של כ-60% ביחס לכמות שנצרכה בשנת 2012.

בשנת 2013, החלו פעולות להתקנת מחדש חדש להשבת גזים לצורך הקטנת כמויות הגזים המופנים ללפיד. הרצת המחדש תחל בתחילת 2014.

השנה בוצעו בגדיב 2 סבבי בדיקות ארוכה, כמתחייב בצו האישי לגדיב. לא נמדדו חריגות בתחמוצות חנקן וגפרית בשני סבבי הבדיקות.

במסגרת בדיקות סביבתיות סביב מפעלי מתחם בז"ן, בגדיב מבצעים מדידות סביבתיות ב-6 נקודות סביב גדר המפעל לגילוי VOC. המדידות הסביבתיות נערכו בשיטת TO-17, באמצעות דיגומים 24 שעותיים, ע"י חברת דיגום מאושרת ע"י המשרד להגה"ס בהזמנת המפעל. נתגלו מספר חריגות בריכוז בנזן וזאת בסמוך למכלי הבנזן של גדיב. המפעל בחן מספר טכנולוגיות והפתרון המסתמן הינו התקנת מערכת VDU – Vapor Destructive Unit שמטרתה איסוף אדי הפליטה ושריפתם במתקן TO או RTO.

סה"כ פליטות VOC ב-2013 מגדיב דווחה 42.55 טון/שנה. עלייה של כ-100% לעומת 21 טון/שנה בשנת 2012.

כאוו"ל

בשנת 2013 המפעל צרך דלק גזי מייצור עצמי ושמן מז"ר (דלק נוזלי מופחת מזהמים המתקבל מתהליך הפיצוח במתקן המונומרים). עם חידוש אספקת גז טבעי למתחם בז"ן באפריל 2013, החלו בכאוו"ל להשתמש בגז טבעי במתקניו בנוסף לגז תהליך ובהדרגה הופסקה צריכת שמן המז"ר.

בשנת 2013 נצרכו במתקני האנרגיה של המפעל שמן מז"ר בכמות זהה לזו שנצרכה בשנת 2012 ותצרוכת הגז של המפעל ירדה בכ-17% ביחס לאשתקד. לא נעשה שימוש במזוט. לפי תוצאות הניטור הרציף, לא נרשמו חריגות מערכי הפליטה לתחמוצות חנקן בבית הדוודים של כאוו"ל.

תקלה במתקן הספריזון: עקב תקלה חוזרת ונשנית של מתקן ספריזון לייצור פוליפרופילן מסיבות לא ידועות, שהצריכו הדממות תכופות של המתקן, חלה עלייה בכמות הגזים הפחמימנים (פרופילן ומתאן) שנשלחו לשריפה בלפיד. בשנת 2013 הופנו כמויות משמעותיות, כמוגדר בצו כאוו"ל, ללפיד ספריזון, בכ- 37 ארועי הזרמת גזים (ע"פ המוגדר בצו האישי לכאוו"ל) ללפיד פוליפרופילן – לפיד ספריזון 185.

בהשוואה לשנים קודמות, בשנת 2012 נרשמו 9 מקרי הזרמת כמות משמעותית של גזים ללפיד הספריזון ובשנת 2011 חלו 13 מקרים כנ"ל בלבד. במהלך 2013 הוזמנו על ידי כאוו"ל מומחים מחו"ל על מנת לאתר את הסיבה לתקלות הללו. עד סוף שנת 2013, הסיבה לתקלות החוזרות ונשנות, טרם נמצאה. תוספת הפליטה של TOC לשנת 2013 כתוצאה מנפילות מתקן הספריזון, בהנחת יעילות שריפה של 99% בלפיד, הייתה כ-2.7 טון/שנה. כמות זו מהווה כ-0.57% מסך כל פליטות ה-TOC מהמפעל בשנה זו.

בכאוו"ל בוצעו 2 סבבי בדיקות ארוכה מלאות ועוד 2 סבבים למדידת תחמוצות חנקן בתנורי הפיצוח. נרשמו מספר מועט של חריגות בתחמוצות חנקן בתנורי הפיצוח כמו גם חריגה אחת של תחמוצות גפרית.

בשנת 2013 המפעל החל בהתקנות הנדרשות עבור מערכת RTO המיועדת לאיסוף אוויר עשיר באתילן ממגדלי האוורור של הפוליאתילן (טסט הופר'ס) לצורך חמצון תרמי ומניעת פליטתו כ-VOC לסביבה. הפעלת המערכת מתוכננת לאמצע שנת 2014.

חיפה כימיקלים

באמצע יוני 2013 דוד הקיטור של חיפה כימיקלים עבר לשימוש בגז טבעי. עפ"י נתוני הניטור הרציף, מתקן N1 פעל כ-65% מהזמן, ומתקן N2 פעל כ-80% מהשנה. ריכוזי ה-NOx בגזי הפליטה ממתקן ה-N1 בממוצע שנתי היה 112 מ"ג/מ"ק. ריכוזי ה-NOx בגזי הפליטה ממתקן N2 בממוצע שנתי היה 163 מ"ג/מ"ק. כמו כן נמדדה חריגה חצי שעתית אחת מתקן הפליטה לתחמוצות חנקן במתקן N2, מדובר בחריגה נמוכה בשיעור של 3.5% מתקן הפליטה המותר.

בסבבי בדיקות הארוכה שבוצעו, נמדדו מספר מועט של חריגות בחומר חלקיקי (ממתקן פירלינג) ומספר מועט של חריגות בשיעור נמוך בתחמוצות גפרית.

פיקוח על מפעלים בעלי תנאים לרשיון עסק בהסדרת IPPC לעיניין פליטות לאוויר

דור כימיקלים:

פעולות שבוצעו במהלך שנת 2013 לצמצום פליטות בלתי מוקדיות ולעמידה בתנאי רשיון העסק בשנת 2013 ע"י המפעל - ביצוע תוכנית LDAR שנתית וביצוע 2 סבבים של בדיקות ארובה. כמו כן בוצעו בדיקות סביבתיות על גדר המפעל ב-4 נקודות שונות. לפי תוצאות בדיקות הארובה, בדוד קיטור 1502 התקבלה חריגה של 24% מערך פליטה מרבי ל-NOx וחריגה של 213% מערך פליטה מרבי לחלקיקים. יצוין כי החריגה בחלקיקים הינה חריגה חוזרת שנרשמה גם בדיגומים שנערכו בשנת 2012. בדוד SK 1501 נרשמה חריגה של כ-20% מערך פליטה מרבי ל-NOx.

פז שמנים:

במפעל 6 ארובות הפקת אנרגיה – דוודי קיטור ותנורי חימום שמן תרמי וארובת מערכת ה RTO. לצורך עמידת המפעל בתנאי רשיון העסק, בוצעה תוכנית LDAR שנתית, בדיקות ארובה והוקם מתקן RTO לאיסוף וטיפול בפליטות VOC מכל המקורות במפעל – מכלי אחסון, מתקני ייצור, מתקן טיפול בשפכים, ועמדות מילוי מיכליות ומארזים. בבדיקות הארובה נמדדה חריגה נמוכה לחומר חלקיקי בארובת תנור חידוש שמנים (בשיעור של 18%) ויתר התוצאות היו תקינות ונמוכות מערכי הפליטה המרביים.

גדות מסופים:

באפריל 2013 הותקנה באתר גדות צפון מערכת לטיפול באדים הנפלטים בעת טעינת מכליות כביש. עוד ב-2013, נצבעו 2 מכלי אחסון חומרים אורגניים נדיפים והותקנו 11 גגות צפים עם אטם כפול מסוג full-contact. כתוצאה מכך, בשנת 2013 חלה הפחתה של כ-78% מפליטות ה VOC ממסוף צפון. באתר חרושת מזרח, בתאריך 1/7/2013, עמדת מילוי מכליות כביש חוברת למתקן טיפול ובנובמבר בוצע דיגום ארובה. באתר גדות דרום, בשנת 2013 חלה הפחתה של כ-60% בפליטות VOC לעומת שנת 2012 וזאת הודות לירידה משמעותית בפליטות ממיכל EDB ביחס לאשתקד.

תש"ן:

באתר תש"ן קריית חיים, בשנת 2013 חלה הפחתה של כ-10% בכמות הפליטות של VOC מהאתר. ההפחתה נבעה מהורדת כמות הפליטות ממכלי אחסון עקב הוצאת מיכל אחד משימוש בשנת 2013 והודות לירידה כללית בכמות הצריכה השנתית של נפט גולמי באתר, ירידה של כ-16.5% בהשאווה לכמות הנפט הגולמי בשנת 2012. באלרואי, חלה הפחתה של כ-10% מהפליטות שדווחו בשנת 2012.

בתש"ן נמל הדלק, בשנת 2013 בוצעו דיגומי ארובה למערכת מישוב אדים (VRU), בוצע דיגום סביבתי באתר ותוכנית LDAR לזיהוי וגילוי דליפות מאביזרי צנרת. בבדיקות הסביבתיות המתבצעות באתרים השונים, התגלו מספר מזהמים בריכוזים הגבוהים מערכי היעד.

אלקון:

המפעל מתעד להעביר את פעילותו לרמת חובב, כאשר בשלב ראשון יוקם קו ראשי במתחם החדש ולאחר מכן המפעל יועתק בשלבים. הצפי למעבר הוא עד לסוף שנת 2015. המפעל ביצע בשנת 2013 2 סבבי בדיקות ארובה. נמדדו מספר חריגות בארובת ה-RTO.

פרוטארום:

המפעל מצוי בתהליכי הסדרת מעבר לאזור התעשייה במבוא גלבוע.

תעשיות ורישוי עסקים

איגוד הערים להגנת הסביבה הוא אחד מגורסי הרישוי בהליך מתן רישון עסק וזאת מכוח צו ההסמכה שהתקבל מהשר להגנת הסביבה, הכולל רשימת פריטים, דהיינו סוגי ענפים תעשייתיים אשר לגביהם יש לנציגי איגודים ויחידות הסביבתיות סמכות לאשר את הרישון בתוספת תנאים לפי עניין או לחלופין לסרב את מתן הרישון. בשנת 2013 נבדקו באיגוד 104 רישיונות עסק, אשר ברובם הועברו לאיגוד ממחלקות הרישוי של הרשויות, למעט שניים שהועברו מהמשרד להגנת הסביבה. במסגרת הטיפול ברישיונות, העביר האיגוד לרשויות תנאים מיוחדים ל-91 רישיונות של מפעלים ועסקים. מבחינת ההתפלגות של הטיפול ברישיונות, יצויין כי 54 בקשות לרישון הגיעו מעיריית חיפה, 19 מעיריית קרית ביאליק, 14 מעיריית קרית אתא, 11 מעיריית נשר, 3 ממועצה אזורית זבולון, שניים מעיריית קרית מוצקין ואחד ממועצה מקומית קרית טבעון. במהלך השנה התקבלו וטופלו כ-348 תלונות ופניות בנושאי זיהום אוויר, ריחות, חומרים מסוכנים, אסבסט, פסולת ושפכים. לצורך בדיקת הערכותיהם של מפעלי תעשייה והעסקים לדרישות הסביבתיות על פי החוק או על פי התנאים לרישון העסק, נערכו ביקורים במפעלים ועסקים, ביניהם: שמן תעשיות, שפיר, פרמט, אלובין, ש.ב.א, ביטום, וולקן הנדסה ואחרים.

חומרים מסוכנים

הנושאים שטופלו במהלך שנת 2013 בתחום חומרים מסוכנים באיגוד: היערכות האיגוד לשעת חירום, תיקי מפעל, היתרי רעלים לאחסון חומ"ס, בדיקת ואימות נתונים שנמסרו ע"י המפעלים, היתרי בנייה, היתרי חפירה וקווי בניין וטיפול בפרוייקטים הקשורים לחומ"ס, בדיקת סקרי סיכונים, דוחות סביבתיים ותכניות, ביקורים במפעלים לצורך פיקוח ואכיפת אחסון וטיפול בחומ"ס, טיפול בניידת חומ"ס וטיפול תקופתי בצידוד ומיכשור, התשלמויות, הרצאות וסמינרים, כוננות וטיפול בתלונות, השתתפות בתרגילי חומ"ס, מצלמה תרמית. במהלך שנת 2013 התקבלו 22 תיקי מפעל מעודכנים או חדשים. באיגוד כעת נמצאים 53 תיקים מעודכנים.

השנה השתתף האיגוד במתן היתרי רעלים לחברות הגז: פזגז, אמישרגז וסופרגז בחוות הגז בקריית, למפעל פז שמנים, גדות מסופים צפון, גדות אחסון ושינוע, גדות חרושת, הטכניון, בית חולים רמב"ם, תמ"י, ד"ר מירון, חב' "נוביטייד", רכבת ישראל, גדות ביוכימיה, חב' חשמל, בז"ן ושב"ח, מקורות, דור כימיקלים.

בשנת 2013, טיפלו אנשי חומ"ס במתן חו"ד בנושאים סביבתיים ל-34 היתרי בניה, היתרי חפירה, וקווי בניין במתחמים עם חומרים מסוכנים.

פרוייקטים מיוחדים – בחב' מקורות הושלמה הסבת מתקן הכלרת מים משימוש בכלור גזי להיפוכלורית שמפחית בצורה ניכרת את הסיכונים.

הועברו לבדיקה לאיגוד ונבדקו 10 סקרי סיכונים, דוחות סביבתיים ותוכניות הקשורות לפרוייקטים בהם קיים שימוש בחומ"ס, או בקירבתם.

השנה נערכו כ-60 סיורים במסגרת פיקוח ואכיפה של חוק עזר לאיגוד ערים, צווים אישיים, רשיון עסק, היתר רעלים, היתרי בנייה.

בשנת 2013 טיפל האיגוד ב- 31 תקריות חומ"ס. כמו כן, המשיך האיגוד לטפל בתלונות רבות על מטרדי ריח.

בשנת 2013, השתתפו אנשי חומ"ס ב-21 תרגילי חומ"ס במפעלים במפרץ חיפה.

כמו כן, השתתפו אנשי חומ"ס במספר קורסים, השתלמויות, כנסים ויומי עיון בנושאים הקשורים לחומרים מסוכנים.

השנה המשיך האיגוד בניסיון בדיקת תחנות תדלוק עם מערכת השבת אדים באמצעות מצלמה תרמית. מסקנת האיגוד שיש מקום לבדיקת מערכת השאבת אדים מכיוון שבסרטונים שהוקלטו נראיות פליטות אדים משמעותיות גם כאשר מערכת פועלת. סרטונים של הבדיקות נמסרו למשרד להגה"ס לבירור עם ספקי מערכות השבת אדים.

תכנון סביבתי

בשנת 2013 נבדקו באיגוד 193 תיקי בניה, ל-161 נסחו תנאים להיתר. ול-2 בקשות האיגוד התנגד. כמו כן נבדקו 56 בקשות לקווי בניה באמצעות "טופס מסירת מידע ע"י מבקש מפה מצבית באזור התעשייה".

בשנה זו הוגשו לבדיקת האיגוד 38 היתרי חפירה ותאום תשתיות, ל-27 מהם ניתנו בתוספת תנאים בשל חפירה או ביצוע עבודות בסמוך או בחציית קווי חומ"ס או בנושא זיהום קרקע.

בשנת 2013 נבדקו באיגוד 22 תכניות שונות ותסקירי השפעה על הסביבה בהם: כביש 77, שכונות מגורים בקרית ביאליק וקרית טבעון, מנהרת תשתיות, ייבוש ויצירת חוף ים ועוד.

מניעת רעש

בשנת 2013 טיפל האיגוד במניעת רעש ע"י מעורבות בתקינה (ראה פרק פרויקטים מיוחדים), בדיקת דוחות אקוסטיים, מתן תשובות לתלונות ופעילות משותפת עם ארגונים מתחומי עניין דומים.

השנה נרשמה עליה בתלונות על רעש תחבורה (כבישים, אוטובוסים, מטרונית ורכבות) אך פחת מספר התלונות על רעש מתעשייה. בהיבט התיכנוני-התמעטה המעורבות בתיכנון ברמת בדיקת התסקירים, אך גדל מספר בדיקות התוכניות בהיתר בניה. הקשר המקצועי עם גופים בעלי מטרות משותפות כמו המשרד להגנת הסביבה, מלר"ז, אירגון אדם טבע ודין, נמשך ביתר שאת השנה.

קרינה בלתי מייננת

בשנת 2013 עסק האיגוד בתחום הקרינה הבלתי מייננת בנושאים הבאים: (1) פעילות חינוכית בנושא הגברת המודעות וחינוך הציבור לצמצום החשיפת לקרינה בלתי מייננת (2) טיפול בפניות ציבור (3) בדיקת בקשות להיתר בנייה לאנטנות שרובן סולריות ומתן חוות דעת לעירייה טרם הגשת הבקשה להיתר בנייה (4) מתן תנאים עבור בקשות בנייה, הכוללות בתכניותיהן בין היתר, הקמת מתקני חשמל חדשים או קרבה למתקני חשמל קיימים (5) המשך פרויקט "מדידות שדות מגנטיים בתדר רשת החשמל בגני ילדים" (6) מתן ייעוץ מקצועי לרשויות, בעיקר חיפה, בנושא אנטנות שבתצורת "מתקני גישה".

חינוך בנושא קרינה: לקידום הפעילות החינוכית בנושא צמצום החשיפה לקרינה, העביר האיגוד הרצאות והדרכות לצוות המורים של ארבע בתי ספר יסודיים, במסגרת התכנית המשולבת ל "חינוך לקיימות" של משרד החינוך והמשרד להגה"ס. בתי הספר הם: דרור (חיפה), יזרעאליה (חיפה), מר אליאס (חיפה), קדימה (ק. ביאליק), נושא ההרצאה: "חשיפתנו היום יומית לקרינה בלתי מייננת: מקורות, השפעות ודרכים לצמצום החשיפה". בסוף ההרצאה ניתנה לכל המשתתפים סימנייה, שהופקה ע"י האיגוד בצורת טלפון חכם. בצידה האחד של הסימנייה מצויינים טיפים לשימוש מושכל במכשיר הנייד, ובצידה השני טיפים להתנהגות נבונה לצמצום החשיפה לקרינה. הומלץ למחנכות להקדיש חלק משיעורי החברה בכל שכבה לנושא החשיפה לקרינה.

פניות ציבור: האיגוד טיפל בעשרות פניות שהתקבלו מהציבור באופן ישיר, מהרשויות ומהמשרד להגנת הסביבה. מהות הפניות ומספרן הגדל משנה לשנה, מעיד על העלייה במודעות ודאגת הציבור בנושא החשיפה לקרינה בלתי מייננת ובמיוחד לקרינה למקורות שבתדר רשת החשמל. בקשות להיתרי בנייה לאנטנות: האיגוד בדק והכין חוות דעת ל-35 בקשות, מתוכן אחת שייכת למשטרת ישראל והשאר לחברות הסלולר "הוט מובייל", "גולן טלקום" וחברת "פרטנר". לחלק מהבקשות המליץ האיגוד ומשיקולי בטיחות קרינה בלבד, לא להתנגד להגשתן להיתר וללא תנאים; לחלק אחר המליץ האיגוד לא להתנגד בהתניית תנאים מסויימים, ולחלק מצומצם המליץ כן להתנגד להגשה להיתר כי מדובר באנטנות המתוכננות על מבנה שחלקו משמש כתינוקיה ופעוטון או במקרה אחר בו האנטנות מתוכננות על גג מבנה שהוצבו בעבר עליו אנטנות של חברות אחרות, הקרובות והפונות באותו גובה אל מבני מגורים הגובלים. הוועדה המקומית אימצה את כל המלצות האיגוד. יצויין כי, היו בקשות שהאיגוד המליץ לא להתנגד להגשתן, אך הוועדה המקומית החליטה להתנגד וזאת משיקולים ציבוריים.

פרוייקט "מדידות שדות מגנטיים בתדר רשת החשמל בגני ילדים": לאחר שסיים האיגוד בשנת 2012 ביצוע מדידות בכ- 300 גני ילדים בערים: חיפה, קריית מוצקין, קריית ים, קריית ביאליק, רכסים וקרית אתא, ולאחר שהוצגו תוצאות והוגשו דוחות פרטניים בכל עיר, ערך האיגוד השנה, ביקורים חוזרים שבמהלכן בצע מדידות מדגמיות בגנים, בהן דווח על חריגות מהמלצות המשרד להגנת הסביבה. הביקורים החוזרים בוצעו בקריית ים (18 גני ילדים), קריית מוצקין (10 גנים) וחיפה (19 גנים). כמו כן, הכין האיגוד טבלאות סיכום סופיות עבור הערים קריית מוצקין וקריית ים הכוללות המלצות סופיות ודרך פעולה עבור כל אחד מהגנים שנמדדו בהם חריגות מהמלצות המשרד להגנת הסביבה.

האיגוד סבור שבשנה הבאה יש להגביר את הפעילות החינוכית לנושא צמצום החשיפה לקרינה בלתי מייננת בקרב כל שכבות הגיל.

פניות הציבור

בשנת 2013 הופנו לאיגוד 471 פניות, מתוכן 467 תלונות ו-4 בקשות לקבלת מידע, הנמצא ברשות האיגוד, על פי חוק חופש המידע. הפניות מתקבלות באופן ישיר מהציבור או בתיווך מספר גופים, מכאן שהאיגוד מהווה כתובת נגישה ומוכרת בקרב הציבור.

1. מספר הבקשות לקבלת מידע פחת בשיעור של 50% בהשוואה לשנה הקודמת, ירידה זו נבעה בשל פרסום המידע באתר האינטרנט של האיגוד. החל מאוגוסט 2013 המידע בגין נתונים אודות נתוני תחנות ניטור איכות האוויר באיזור האיגוד, ארועי חומ"ס ומדידות רעש וקרינה המפורסמים באופן סדיר ושוטף.
2. באשר לתלונות חל גידול במספרן בשיעור של 8.1% לעומת אשתקד. מגמת עלייה זו משקפת את מעורבות הציבור ומודעותו לנושאי איכות הסביבה. עיקר התלונות עסקו בנושאי מפגעי ריחות וזיהום אוויר, ולאחריהן מטרדי קרינה, רעש, חומרים מסוכנים ואסבסט. שיעור זניח מהתלונות עסקו בנושאים שאינם מטופלים באיגוד או שאינם שיכיים לשתל שיפותו של האיגוד. מבחינת היקף מספר התלונות בלט במיוחד הרבעון האחרון של השנה, בו התקבל המספר הרב ביותר של התלונות. העלייה נבעה בשל נושאים האופייניים לעונת המעבר והחורף.

במסגרת הליך הסמכת תקן ה-ISO של האיגוד המערכת הממוחשבת, בה נקלטות ונרשמות כל התלונות, שודרגה וזאת בכדי לנהל מעקב איכותי בטיפול התלונות, ולייעל את רמת השירות לציבור האיגוד.

חינוך סביבתי וקיימות

מטרת הפעילות בתחום החינוך הסביבתי והקיימות באיגוד ערים אזור מפרץ חיפה - הגנת הסביבה היא לקדם מודעות סביבתית, חדשנות וחשיבה סביבתית, ערכי קיימות ופיתוח התנהגות תומכת סביבה בקרב תלמידים ותושבים ברשויות המקומיות של איגוד ערים.

יעדי פעילות לשנת תשע"ג:

1. הסמכת 'מוסדות חינוך ירוקים' ברשויות איגוד ערים
2. סיוע מקצועי בפיתוח הגשה והטמעת תכניות פעילות במסגרת 'קול קורא' סיוע לרשויות מקומיות בפעילויות להטמעת עקרונות הקיימות במערכת החינוך ובקהילה מטעם המשרד להגנת הסביבה.
3. קידום ושותפות בכנסים ובמחקרים יישומיים בתחום החינוך הסביבתי והקיימות בשיתוף המשרד להגנת הסביבה, ארגונים חוץ-ממשלתיים ואקדמיה
4. פיתוח ושותפות ביוזמות חינוך סביבתי במערכות החינוך והקהילה ברשויות האיגוד

הערה: הדו"ח מתייחס לשנת הלימודים תשע"ג (אוגוסט 2012 – אוגוסט 2013).

מוסדות חינוך ירוקים

בשנת תשע"ג הוסמכו ברשויות האיגוד 17 בתי ספר כ בתי ספר ירוקים מתוכם 2 בתי ספר כ"רוק מתמיד'. 7 גני ילדים הוסמכו כ-גנים ירוקים'. פעילות חינוכית - קהילתית במסגרת קול קורא בנושאי חינוך סביבתי וקהילה מטעם המשרד להגנת הסביבה (2012)

במסגרת קול קורא לחינוך סביבתי 2012 בוצעו הפעילויות הבאות

1. יוזמות מקומיות לפיתוח בר קיימא בקהילה- 4 יוזמות קהילתיות (חיפה, קריית טבעון, קריית אתא, קריית ים- גינון קהילתי)
2. חינוך לקיימות במהלך רשותי רחב- 4 יוזמות חינוכיות (קריית אתא-תכנית 'זהות קהילתית', קריית ביאליק- נחל הגדורה כמשאב חינוכי קהילתי, חיפה- 'מדוולוגיה'- חינוך לקיימות בחופים, מ.א זבולון- בין בריאות לקיימות)

קידום ושותפות בכנסים בתחום החינוך הסביבתי והקיימות

במהלך שנת תשע"ג איגוד ערים היה שותף לשני כנסים:

1. כנס חינוך סביבתי המחוזי – מטעם המשרד להגנת הסביבה ובשיתוף איגוד ערים (12.2.13)
2. כנס 'קיימות קהילתית'- מטרת הכנס (28.2.13) היא להרחיב את השיח של הקיימות לתחומי הכלכלה והחברה ולהציע כלים קהילתיים יישומיים לצרכנות אלטרנטיבית.

פיתוח ושותפות בפעילות חינוך סביבתי במערכות החינוך והקהילה ברשויות האיגוד

יזמות צעירה וסביבתית - תכנית חינוכית בחטיבות הביניים בדגש על פיתוח מוצרים ירוקים. תכנית 'יזמים צעירים' מטעם ארגון 'יזמים צעירים' הינה תכנית חינוכית חדשנית לפיתוח יזמות, אחריות, בטחון עצמי ומנהיגות בקרב קבוצות תלמידים בחטיבות ביניים. איגוד ערים שותף זו השנה הרביעית לתכנית במטרה לעודד חשיבה ירוקה והטמעת עקרונות ירוקים בפיתוח מוצרים. במסגרת הפעילות עודכנו קריטריונים למוצר ירוק, הועברה השתלמות למנחי התכנית בנושאי עקרונות הקיימות וחשיבה ירוקה בפיתוח מוצר, התקיים תהליך ההערכת ההביטית הסביבתית של המוצרים (במסגרת הצגת 'אבטיפוס') ובחירת קבוצות שגילו מצויינות סביבתית (יריד מחוזה). בתי הספר קבוצות 'יזמים צעירים' מבית ספר ליאובק (חיפה) ואורט רוגוזין (חטיבה א') (קריית אתא) זכו בתעודת מצויינות סביבתית לשנת תשע"ג.

פורום חינוך בלתי פורמלי

פורום החינוך הבלתי פורמלי הוקם בתחילת שנת תשע"ב במטרה להעמיק פעילות חינוכית-סביבתית במערכות חינוך בלתי-פורמליות. בפורום חברים נציגי רשויות הממונים על תחומי החינוך והקהילה ברשויות, אקדמיה (מכלל אורנים-שדמות) ונציגי גופים ירוקים (המשרד להג"ס, קק"ל, חברה להגנת הטבע, איגוד ערים). ריכוז ותיאום פעילות הפורום מתבצעת ע"י מרכז החינוך הסביבתי של איגוד ערים. במהלך שנת תשע"ג התמקדה פעילות הפורום בקידום תכנית פעילות לסניפים ירוקים בתנועות נוער.

תכנית 'חלום ירוק'-פעילות חינוך סביבתי במרכזי קליטה בחיפה והצפון

המיזם 'חלום ירוק' הינו פרויקט קהילתי סביבתי שמטרתו לטפח מודעות סביבתית, ידע ומיומנויות מעולם התוכן של הקיימות בקרב עולים מאתיופיה במרכזי קליטה במחוזות חיפה והצפון. למיזם שותפים הסכונות היהודית, משרדי הקליטה והגנת הסביבה, קק"ל איגוד ערים וגופים ירוקים. במהלך שנת תשע"ג גובש מתווה הפעילות במסגרת התכנית, התקיים יום עיון והוגשות תוכניות פעילות לקראת הטמעה בשנת תשע"ד. איגוד ערים מלווה את הפעילות במרכזי הקליטה 'חניתה' (חיפה) ו'ספיר' (קריית ים).

יעדים לשנת תשע"ד:

1. הסמכה של מוסדות חינוך ברשויות האיגוד כמוסדות חינוך ירוקים מטעם המשרד להגנת הסביבה.
2. פיתוח ויישום תוכניות עבודה במסגרת קולות קוראים לחינוך סביבתי מטעם המשרד להגנת הסביבה, ע"י רשויות מקומיות ובשיתוף האיגוד (בדגש על החינוך לגיל הרך).
3. פיתוח פעילות חינוך סביבתי בקהילה ובשיתוף מוסדות חינוך בלתי פורמלי (מתנס"ים, תנועות נוער וכו') ברשויות האיגוד.
4. קידום ושותפות בכנסים ומחקרים יישומיים בתחום החינוך הסביבתי והקיימות בשיתוף מוסדות חינוך ומחקר, רשויות מקומיות וגופים ירוקים.